

Кузнецова Тетяна Володимирівна
науковий співробітник
відділу електронних інформаційних ресурсів і мережних технологій
Інституту інформаційних технологій і засобів навчання АПН України

Організаційне забезпечення Інформаційної системи планування наукових досліджень в АПН України

Інформаційна система планування наукових досліджень АПН України (ІС «Планування») створюється Інститутом інформаційних технологій і засобів навчання АПН України в межах виконання науково-дослідної роботи «Науково-методичне забезпечення інформаційної системи планування наукових досліджень в Академії педагогічних наук України на базі мережі Інтернет».

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю науково-технічних розробок щодо створення інформаційних систем (ІС), спрямованих на управління розвитком освіти.

Головна мета створюваної системи – інформаційна і технологічна підтримка процесів опрацювання документів з планування наукових досліджень, що виконуються в наукових установах АПН України.

Одним із видів забезпечення, що характеризують ІС, є організаційне. Організаційне забезпечення – це сукупність методів і засобів, що регламентують взаємодію учасників ІС з технічними засобами і між собою в процесі її розробки та експлуатації. Воно базується на організаційному забезпеченні установи, в якій створюється система, а саме: положеннях, інструкціях, наказах та інших документах. Організаційне забезпечення призначено для підтримки взаємодії комплексу засобів автоматизації ІС із працівниками установи і, перш за все, має бути спрямовано на створення актуального і достовірного інформаційного наповнення системи.

До організаційного забезпечення ІС виставляються вимоги:

- щодо структури і функцій підрозділів, які співпрацюють з системою;
- щодо захисту від помилкових дій персоналу ІС.

Організаційне забезпечення створюється на першому етапі побудови системи (етапі проектування) по результатах передпроектного обстеження.

Основною формою діяльності наукових установ АПН України є наукові дослідження. На теперішній час планування наукових досліджень в АПН України

виконується через застосування паперових документів, опрацювання яких здійснюється шляхом передачі їх із наукових установ в Апарат Президії АПН України. Існуюча технологія роботи з документами із планування наукових досліджень призводить до великих витрат часу наукових працівників, паперу, є досить трудомісткою і вимагає постійних переробок документів. Ці процеси не завжди виконуються вчасно.

Організаційне забезпечення АПН України включає положення, інструкції, накази та інші документи, що регламентують її організаційну структуру і визначають робочі процеси діяльності. Процеси планування наукових досліджень в наукових установах АПН України здійснюються згідно «Положення про порядок планування і контролю за виконанням наукових досліджень в Академії педагогічних наук України» (редакція 2007 р.), яке затверджено постановою Президії АПН України № 1-7/13-374 від 22 грудня 2006 р. і введено в дію з 01 січня 2007 р., та «Регламенту роботи Академії педагогічних наук України», яке затверджено постановою Президії АПН № 1-7/15-378 від 25 грудня 2008 р. і введено в дію з 01 січня 2009 р.

ІС «Планування» створюється у вигляді Інтернет-порталу, до якого матимуть авторизований доступ як розробники документів з планування наукових досліджень в наукових установах АПН України, так і посадові особи з Апарату Президії АПН України, що здійснюють контролюючі функції. Документи з планування наукових досліджень надходитимуть у систему від розробників у електронному вигляді; на будь-якому етапі їх опрацювання вони можуть бути представлені й у паперовому вигляді. Після завершення обробки необхідна кількість примірників документа у паперовому вигляді затверджується підписом відповідної посадової особи і «мокрою» печаткою.

При обстеженні процесів планування наукових досліджень в системі АПН України було виділено три групи базових документів, які готуються, відповідно, керівниками науково-дослідних робіт, науковою частиною установи, фінансовим відділом установи.

Надходження інформації до ІС «Планування» про планування наукових досліджень в АПН України має забезпечуватись керівниками відділень АПН України, начальниками науково-організаційного, фінансово-економічного, протокольного і загального відділів, а також начальниками науково-організаційних

підрозділів наукових установ АПН України. На виконання цієї вимоги на етапі апробації ІС «Планування» необхідно буде розробити і впровадити в дію наказ по АПН України, який зобов'язував би керівників відділень АПН України, начальників науково-організаційного, фінансово-економічного, протокольного і загального відділів надавати в електронному вигляді документи з планування наукових досліджень. На етапі проектування документи з планування наукових досліджень в мінімальному обсязі вводяться в систему без впровадження наказу по домовленості з окремими керівниками наукових підрозділів установ АПН України.

Проектування і побудова демо-версії ІС «Планування» здійснюється ітеративним шляхом з поступовим уточненням вимог до всіх складових забезпечення системи. На першому етапі головна увага буде приділена автоматизації створення документів з формування наукових досліджень і складанню перспективних і щорічних тематичних планів наукових установ. Для цих документів розроблено типові шаблони і виділено спільні поля з іншими документами. Якщо поле не є змінною, воно може автоматично заповнюватись інформацією із документа, що містить довідкові дані (про установу, про наукові напрями досліджень тощо), або вибиратися працівником із випадючого списку, підготовленого на базі документів установ АПН України.

Реалізація демо-версії системи на основі отриманих реальних документів щодо планування наукових досліджень в установах АПН України дозволить продемонструвати користувачам системи переваги автоматизованої підготовки документів і виявити проблемні місця запропонованих рішень, що полегшить доробку схем і шаблонів опрацювання документів, уточнить ітеративну модель проектування і вимоги до системи.

Створення ІС «Планування» змінює процеси планування наукових досліджень через автоматизацію опрацювання документів і тому в організаційне забезпечення ІС «Планування» мають бути включені накази, методичні, інструктивні та інші матеріали, які забезпечуватимуть взаємодію системи з її користувачами і визначатимуть посадових осіб, відповідальних за надходження і обробку інформації в системі, адміністрування, забезпечення захисту інформації.